

ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Освітня програма:	Економіка
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Спеціальність:	051 Економіка
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки

Рівне – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональна економічна політика» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка» зі спеціальності 051 Економіка, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Розробник: к.держ.упр., доцент кафедри Ліщук Н.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол № 1 від «27» 08 2024 року

Завідувач кафедри,
к.держ.упр., доцент

(підпис) (Н.В. Ліщук)
(прізвище та ініціали)

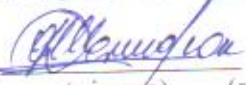
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Економіка»

Гарант освітньої програми,
к.е.н. доцент

(підпис) (Л.А. Коваль)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова
(підпис) (Демидюк С.М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 051 Економіка	Обов'язковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2	Освітня програма: Економіка	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: тема на вибір студента		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1-й	1-й
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		80 год.	102 год.
	Вид контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Аналітичні засади сучасного економічного мислення повинні ґрунтуватись на цілісному уявленні про взаємообумовленість галузевого та територіального розвитку, взаємозв'язок економічного зростання та територіальної організації продуктивних сил. Знання закономірностей регіонального розвитку та принципів його регулювання роблять можливим підвищення ефективності функціонування господарських структур, відтак вивчення підвалин регіональної економіки окрім теоретичного, має важливе практичне значення.

Метою дисципліни є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки, в умовах мінливого середовища та обмеженості ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають в засвоєнні теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів тощо.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей**:

ЗК7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК12. Здатність оцінювати та систематизувати ретроспективний, поточний і перспективний стан соціально-економічних систем в регіональному вимірі.

СК13. Здатність швидко адаптувати соціально-економічну систему до мінливого середовища в умовах обмеженості ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку.

Опанувавши дисципліну «Регіональна економічна політика» студенти повинні володіти такими **програмними результатами навчання**:

ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН16. Визначати та оцінювати стан соціально-економічних систем на регіональному рівні.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, метод і задачі дисципліни «Регіональна економічна політика»

Предмет курсу. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з економічною теорією, статистикою, галузевими економіками і іншими дисциплінами. Методологічна основа курсу. Спеціальні методи. Завдання дисципліни. Значення дисципліни в професійній підготовці фахівців-економістів. Структура і обсяг курсу.

Література: основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21].

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економічної політики регіонів

Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Порівняння ступеню економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Основні закономірності РПС: ефективність розміщення продуктивних сил, територіальний розподіл праці, економічна цілісність регіону, регіональній інтеграції господарства, територіальної концентрації продуктивних сил, зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів; комплексного розміщення продуктивних сил. Найважливіші принципи і чинники розміщення продуктивних сил. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв в розміщенні виробництва. Пріоритетність розвитку соціальної сфери. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил і формування економіки регіону.

Література: основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20, 23, 26, 28, 36].

Тема 3. Економічне районування і територіальна організація господарства

Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства. Територіальний розподіл праці – основа формування економічних районів. Макро-, мезо- і мікрорайони. Практичне значення економічного районування. Сучасне мезорайонування України. Територіальна організація господарства.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці

Поняття регіону, регіональної економіки і регіональної політики. Основні положення функціонування регіональної економіки. Соціально-економічний потенціал регіону: природно-ресурсний, демографічний, науково-технічний, виробничий, науковий, рекреаційний, інформаційний, соціальний, культурний. Показники спеціалізації регіонів країни: питома вага виробництва продукції галузей спеціалізації регіону в загальному виробництві країни, коефіцієнт локалізації, коефіцієнт виробництва на душу населення, коефіцієнт товарності.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

Сутність державної регіональної економічної політики і її основні напрями. Об'єкти і суб'єкти регіональної економічної політики. Цілі державної регіональної економічної політики. Підвищення ефективності територіального розподілу праці. Оптимізація інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Основні принципи державної регіональної економічної політики. Завдання регіональної економічної політики. Забезпечення комплексності і раціональної структури господарства регіону.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

Тема 6. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики

Основні складові механізму реалізації регіональної економічної політики: відповідна законодавчо-нормативна база; бюджетно-фінансове регулювання регіонального розвитку; програмування і прогнозування; розвитку різних форм продуктивних сил.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

Поняття господарського комплексу. Основні показники, що характеризують економіку країни. Місце України серед країн світу по рівню економічного розвитку. Історія розвитку економіки України. Сучасний економічний стан України – основні тенденції і проблеми. Структура господарського комплексу України. Стратегія і тактика структурної перебудови. Зміна в галузевій структурі господарства під впливом соціальної переорієнтації і технологічного прогресу.

Література: основна [1, 2, 5], допоміжна [5, 7, 10, 11, 12, 19].

Тема 8. Природний та трудовий потенціал України

Природно-ресурсний потенціал і його структура. Місце України в світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах, міра забезпечення власних потреб. Характеристика природно-ресурсного потенціалу: паливних, рудних, нерудних корисних копалини, земляних, водних, біологічних, рекреаційних. Населення України і його роль в розвитку і територіальній організації господарства. Чисельність населення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Депопуляція. Територіальне розміщення населення. Міграція населення і її види: регіональні особливості і відмінності. Національний склад населення і його особливості. Міське і сільське населення. Міська агломерація. Урбанізація і проблеми довкілля.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

Промисловість, як провідна галузь індустріального сектора. Галузева структура промисловості України: ефективність і тенденції розвитку. Роль паливно-енергетичного комплексу в народному господарстві і його структура. Галузь паливно-енергетичного комплексу як чинник районування. Розміщення галузей паливної промисловості. Паливний баланс і його структура. Місце металургійного комплексу в економіці України і його структура. Металургія як чинник районування. Роль машинобудування в народному господарстві. Структура комплексу. Галузева структура машинобудівного комплексу. Значення галузей хімічного комплексу в народному господарстві. Лісова і деревообробна промисловість. Галузева структура. Економічна оцінка лісових ресурсів. Значення агропромислового комплексу (АПК) в національному господарстві. Галузева структура сільського господарства.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

Територіально-виробничі комплекси і їх роль в розвитку продуктивних сил. Міжгалузеві комплекси як соціально-економічна система. Виробничі комплекси, промисловий вузол, район, технополіс, портово-промисловий комплекс. Спільність регіональних соціально-економічних систем. Територіальні особливості розвитку різних регіонів і областей України.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 11. Економіка регіонів України та перспективи розвитку

Місце і спеціалізація економічних районів в системі територіального розподілу праці. Комплексний соціально-економічний розвиток території в умовах ринкових стосунків. Диференціація території по рівню і комплексності розвитку продуктивних сил. Господарство регіонів України. Характеристика продуктивних сил економічних районів України: Донецького, Придніпровського, Північно-східного, Столичного, Причорноморського, Центрального, Подільського, Карпатського, Північно-західного. Склад і місце району в економіці України, галузі спеціалізації, основні чинники районотворення, географія основних галузей промисловості і АПК, транспортна система, проблеми і перспективи розвитку економіки району.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та світові структури

Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків (ВЕС). Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку. Об'єктивні причини розширення ВЕС. Територіальна і товарна структура експорту і імпорту. Головні торговельні партнери України. Проблеми іноземного інвестування і створення вільних економічних зон в Україні. Зовнішньоекономічна співпраця України в рамках СНД. Історичний, політичні, економічні, науково-технічні, військові, соціальні, транспортні, культурні зв'язки ВЕС з країнами Євросоюзу, ГУАМ, СЕП, ЧОС. Інтеграція України в ЄС.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

Економічний розвиток, прогресивний економічний розвиток, економічне зростання, постіндустріальне економічне зростання. Стратегія економічного розвитку. Стратегічна модель економічного розвитку України. Стійкий розвиток та економічне зростання. Концепція стійкого розвитку. Основні принципи, положення і завдання. Науково-технічний прогрес і його вплив на територіальну і галузеву структуру продуктивних сил. Альтернативні джерела енергії. Новий вигляд сировини і матеріалів. Зміна в галузевій і територіальній структурі господарства під впливом соціальної переорієнтації економіки і технічного прогресу.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Предмет, метод і задачі дисципліни «Регіональна економічна політика»	7	1	-	-	-	6	7	1	-	-	-	7
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	9	1	2	-	-	6	10		1	-	-	8
Тема 3. Економічне районування і територіальна організація господарства	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	8	2	-	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	11	1	2	-	-	8	9	1	1	-	-	8
Тема 6. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики	9	1	2	-	-	6	10		1	-	-	8
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	10	2	2	-	-	6	9	1	1	-	-	7
Тема 8. Природний та трудовий потенціал України	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 11. Економіка регіонів України та перспективи розвитку	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та світові структури	8	1	1	-	-	6	9	1	1	-	-	8
Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	8	1	1	-	-	6	9		-	-	-	8
Усього годин	120	20	20	-	-	80	120	10	8	-	-	102

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1.			
1.	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	2	2
2.	Економічне районування і територіальна організація господарства	2	
3.	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2	2
4.	Механізм реалізації державної регіональної економічної політики	2	
Змістовий модуль 2.			
5.	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	2	2
6.	Природний та трудовий потенціал України	2	
7.	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	2	2
8.	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	2	
9.	Економіка регіонів України та перспективи розвитку	2	
10.	України та її інтеграція в європейські та світові структури	2	
Разом		20	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	денна
Змістовий модуль 1.			
1.	Предмет, метод і задачі дисципліни «Регіональна економічна політика»	6	7
2.	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	6	8
3.	Економічне районування і територіальна організація господарства	6	8
4.	Регіон у системі територіального поділу праці	6	8
5.	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	8	8
6.	Механізм реалізації державної регіональної економічної політики	6	8
Змістовий модуль 2.			
7.	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	6	7
8.	Природний та трудовий потенціал України	6	8
9.	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	6	8
10.	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	6	8
11.	Економіка регіонів України та перспективи розвитку	6	8
12.	Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та світові структури	6	8
13.	Фактори сталого розвитку продуктивних сил	6	8
Разом		80	102

7. Завдання для самостійного опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Предмет, метод і задачі дисципліни «Регіональна економічна політика»	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне та письмове опитування. Перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21]	4

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Експрес опитування, перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20, 23, 26, 28, 36].	4
Тема 3. Економічне районування і територіальна організація господарства	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].	4
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, усне опитування	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].	5
Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	[1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].	5
Тема 6. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне та письмове опитування.	основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19].	5
Змістовий модуль 2.				
Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекта,	основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21]	5
Тема 8. Природний та трудовий потенціал України	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Презентація основних положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20, 23, 26, 28, 36].	4
Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне опитування, перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].	4
Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекту, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, написання есе.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].	5
Тема 11. Економіка регіонів України та перспективи розвитку	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Експрес опитування, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	[1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].	5

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та світові структури	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекта, перевірка виконаних завдань на практичне та індивідуальне завдання	основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19].	5
Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Презентація основних положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21]	5

Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Регіональна економічна політика» сприяють кращому засвоєнню здобувачами матеріалу з навчальної дисципліни та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Виконання завдань індивідуальної роботи *дає можливість установити:*

- здатність студента до самостійної науково-дослідної і практичної діяльності;
- уміння студента використовувати теоретичні знання і застосовувати їх для вирішення конкретних завдань;
- здатність студента збирати, систематизувати, узагальнювати й аналізувати теоретичні й емпіричні дані;
- уміння студента коротко, логічно й у доступній формі викласти основні положення контрольної роботи, висновки і рекомендації.

Загальні вимоги до студентів при підготовці до індивідуальної роботи передбачають:

- оволодіння теоретичними знаннями щодо планування, організації наукового дослідження та практичними навичками його реалізації.
- формування широкого наукового і загальнокультурного кругозору.
- уміння аналізувати наукову літературу.
- здатність здійснити свій внесок у розробку даної теми.
- уміння коротко, логічно викласти свої думки, хід і результати аналізу наукових джерел.

Підготовка доповідей або презентацій як форма індивідуальної роботи навчальної дисципліни передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Оцінка доповіді або презентації враховує ступінь розкриття теми, обсяг використаної літератури, змістовність викладення фактів, рівень самостійності міркувань. Важливо, щоб доповідь або презентація були виконані відповідно до теми та повністю розкривали проблему дослідження.

Теми індивідуальних робіт

1. Розміщення продуктивних сил у системі ринкової економіки.
2. Проблеми розміщення продуктивних сил України у сучасний період.
3. Основні тенденції розміщення продуктивних сил у сучасній світовій економіці.
4. Принципи комплексності у розміщенні виробництва.
5. Принципи ефективного розміщення виробництва.
6. Територіальний поділ праці як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.
7. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва.
8. Розміщення промислового виробництва і територіальна організація промислових комплексів.
9. Форми територіальної організації продуктивних сил.

10. Екологічний фактор розміщення продуктивних сил.
11. Демографічні передумови розміщення продуктивних сил.
12. Природні передумови розміщення продуктивних сил.
13. Чинники та умови розміщення і розвитку продуктивних сил України.
14. Класичні теорії та сучасні концепції розміщення виробництва.
15. Класифікація виробництв за факторами розташування.
16. Методологічні основи розміщення і регіонального розвитку продуктивних сил.
17. Особливості територіально-галузевої структури регіону (області, адміністративного району).
18. Інвестиційна політика у регіональному розвитку продуктивних сил України.
19. Депресивні регіони в Україні та механізми інвестування їхнього розвитку.
20. Формування конкурентних позицій регіональних систем
21. Проблеми розміщення й використання трудових ресурсів України.
22. Проблеми розміщення й використання трудових ресурсів України.
23. Взаємозв'язок територіальної організації продуктивних сил та розселення населення.
24. Особливості приморського розселення населення.
25. Місто у системі територіальної організації господарства.
26. Аналіз та оцінка демографічної ситуації в Україні.
27. Формування та регулювання регіональних ринків праці.
28. Розселення населення України та його зайнятість.
29. Природно-ресурсний потенціал України: оцінка і напрямки його використання
30. Основи економічного районування території.
31. Нові сітки економічного районування України.
32. Теоретичні проблеми економічного районування України (або інших країн).
33. Сучасні варіанти суспільно-економічної макрорегіоналізації України.
34. Регіональний аналіз особливостей приватизаційного процесу в Україні.
35. Державна політика регіонального розвитку в перехідний період до ринку.
36. Особливості формування основ регіональної економічної політики в Україні.
37. Україна у міжнародному поділі праці.
38. Особливості міжнародного територіального поділу праці на сучасному етапі.
39. Зони вільного підприємництва – форма територіальної організації продуктивних сил.
40. Спеціальні (вільні) економічні зони і передумови їх формування в Україні.
41. Регіональний розвиток транскордонного співробітництва в Україні.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Регіональна економічна політика» застосовуються наступні методи навчання:

- лекції, в тому числі й проблемні з попереднім отриманням лекційних матеріалів студентами на електронну пошту;
- практичні заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, робота в малих групах, «мозковий штурм», ситуативний підхід, розв'язування задач, ділова гра, бесіда за «круглим столом», рольова гра, імітація);
- стандартизовані тести та поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові роботи;
- індивідуальні заняття під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів з літературою у бібліотеці, з Інтернет ресурсами тощо;
- індивідуальне завдання.

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Регіональна економічна політика» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне, проміжне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Розкрийте сутність регіональної економічної політики.
2. Визначте критерії та показники динаміки регіональної економічної політики.
3. Висвітліть цілі регіональної економічної політики.
4. Розкрийте класичні теорії розвитку регіональних економік.
5. Дайте оцінку особливостям формування та регулювання регіональних ринків праці.
6. Проаналізуйте сучасні механізми й методи залучення кредитних та інвестиційних ресурсів в економіку регіону.
7. Визначте геоеконімічні пріоритети розвитку регіональних економік.
8. Охарактеризуйте транзитний потенціал регіональних економік.
9. Дайте оцінку експортному потенціалу регіональних економік.
10. Охарактеризуйте експертну оцінку регіональних економік.
11. Виділіть основні пріоритети розвитку експортного потенціалу регіональних економік.
12. Охарактеризуйте формування та виконання місцевих бюджетів і фінансів.
13. Висвітліть особливості регіональної економіки праці на сучасному етапі розвитку України.
14. Охарактеризуйте сучасні варіанти економічної макрорегіоналізації України.
15. Визначте особливості розвитку регіональних економічних процесів у Причорномор'ї.
16. Дайте оцінку потенціалу Центрального регіону України.
17. Охарактеризуйте становище вільних (спеціальних) економічних зон України.
18. Назвіть категорії регіонального управління, місцевого самоврядування, сучасні методологічні підходи щодо формування регіональної економічної політики.
19. Покажіть основні складові комунікаційного забезпечення регіонів.
20. Визначте особливості розвитку регіональної інфраструктури в Україні та їх вплив на національні економічні процеси.
21. Поясніть необхідність збалансованої місцевої фінансово-бюджетної політики як складової сталого розвитку регіональних економік.
22. Розкрийте сутність сучасних механізмів і методів для залучення кредитних та інвестиційних ресурсів в економіку регіону.
23. Охарактеризуйте власну податкову базу місцевого самоврядування, кредитоспроможність місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, регіональні накопичення та фінансові ринки.
24. Розкрийте сутність формування та розвитку інфраструктури населених пунктів та їхнє місце в регіональній економіці.

25. Визначте та проаналізуйте перспективні напрями у сфері регулювання земельних відносин у регіоні як чинник розвитку регіональної економіки.
26. Поясніть засадничі принципи регіональної економіки.
27. Охарактеризуйте системний підхід при визначенні стратегії розвитку комунікаційної системи регіональної економіки.
28. Проаналізуйте механізми й методи управління економікою регіону виходячи із завдань економічної реформи.
29. Покажіть основні напрями державної політики щодо регіональних економік.
30. Розкрийте основні напрями дослідження регіональної економіки.
31. Проаналізуйте методи визначення ефективності регіональної економіки.
32. Назвіть особливості діагностики регіональних економік.
33. Розкрийте найбільш характерні суперечності в розвитку регіональних економік.
34. Визначте особливості формування поселенської політики в Україні.
35. Визначте особливості управління трудовими ресурсами в регіональній економіці.
36. Охарактеризуйте стан нормативно-правової бази регіональної економіки та шляхи її вдосконалення.
37. Розкрийте причини неефективності функціонування житлово-комунального господарства регіону.
38. Дайте оцінку пріоритетним напрямам використання бюджетних ресурсів.
39. Окресліть регіональний розвиток міжгалузевих комплексів в Україні.
40. Розкрийте технологію, форми й методи стратегічного прогнозування та оперативного планування розвитку регіональної економіки.
41. Охарактеризуйте шляхи залучення додаткових коштів для вирішення нагальних та перспективних проблем економічного розвитку регіону.
42. Проаналізуйте політико-правові проблеми управління регіональною економікою.
43. Дайте оцінку кредитним ризикам та кредитним рейтингам регіонів.
44. Розкрийте основні напрями реформування адміністративно-територіальної системи в сучасній Україні.
45. Охарактеризуйте показники розвитку регіону на найближчу й віддалену перспективу на основі існуючого стану справ за умов наявних ресурсів у межах чинного правового поля шляхом зіставлення ресурсів і потреб.
46. Дайте оцінку проблемі запровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій у регіонах.
47. Порівняйте доходи та видатки місцевих бюджетів.
48. Розкрийте структуру фінансово-кредитних ресурсів регіону.
49. Проаналізуйте регіональні інвестиційні програми.
50. Охарактеризуйте комунікативне забезпечення регіональних економік.
51. Дайте оцінку розробці стратегій економічного розвитку регіону.
52. Розкрийте сутність нормативно-правового середовища функціонування й реформування інфраструктури регіону методами її аналізу.
53. Проаналізуйте напрями змін основних характеристик трудових ресурсів регіону.
54. Визначте особливості управління трудовими ресурсами регіонів.
55. Назвіть складові елементи підготовки практичних рекомендацій для органів влади щодо вибору ефективних інструментів і варіантів економічного регулювання розвитку регіональних економік.
56. Охарактеризуйте особливості транспортної інфраструктури регіону.
57. Розкрийте сутність регіональної житлової політики.
58. Вкажіть основні риси процесу регіонального розвитку міжгалузевих комплексів в Україні.
59. Окресліть напрями глобалізації регіонального співробітництва.
60. Визначте потенційно небезпечні виробництва в регіонах України.

61. Назвіть необхідні передумови формування інвестиційної привабливості регіонів України.
62. З'ясуйте особливості взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з підприємствами регіону при здійсненні ЗЕД.
63. Висвітліть напрями комплексного розвитку регіональних господарств.
64. Дайте оцінку основним та альтернативним джерелам поповнення місцевих бюджетів, пріоритетні напрями використання бюджетних ресурсів.
65. Охарактеризуйте управління соціально-економічними відносинами та інфраструктурою комунікаційного забезпечення у регіонах України.
66. Висвітліть сучасні тенденції розвитку трудових ресурсів регіонів.
67. Що таке збалансованість фінансово-інвестиційних ресурсів регіону?
68. Розкрийте регіональні особливості основних й альтернативних джерел поповнення місцевих бюджетів.
69. Дайте оцінку значенню соціальної інфраструктури населених пунктів у регіональних економіках.
70. Визначте місце і роль місцевих фінансів в економічній системі держави.
71. Виділіть основні принципи та перспективи ефективного використання трудових ресурсів регіону.
72. Вкажіть основні проблеми економічного розвитку Центрального регіону.
73. Дайте оцінку економічному розвитку Донецького регіону.
74. Окресліть пріоритети в економічному розвитку Західного регіону.
75. Визначте особливості економічному розвитку Причорноморського регіону.
76. Висвітліть особливості системного розвитку економічного комплексу Харківського регіону.
77. Розкрийте сутність типової моделі процесу планування регіонального розвитку.
78. Назвіть особливості наукової інфраструктури регіону та її значущість у регіональному розвитку.
79. Розкрийте схему розвитку моделей соціально-економічної макрорегіоналізації України.
80. Визначте основні механізми транскордонного співробітництва регіонів України.
81. Охарактеризуйте регіональні науково-технічні парки.
82. Вкажіть можливі шляхи розвитку державного регулювання інвестиційної діяльності в регіонах України.
83. Назвіть основні депресивні райони України та механізми їхнього оздоровлення.
84. Дайте експертну оцінку конкурентним позиціям регіонів України.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Іспит	Сума
Змістовий модуль 1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
4	4	4	5	5	5	5		
Змістовий модуль 2								
T8	T9	T10	T11	T12	T13			
4	4	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змоги оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Регіональна економічна політика» включає:

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Бочок М., Бутко М., Котельников Д. Управління регіоном: Навч. посіб. Для практичних та самостійних занять. Чернігів: Сіверянська думка, 2001. 280 с.
2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.
3. Молодожен Ю.Б. Планування розвитку територій: Навч. посібн. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 284 с.
4. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком. К.: Вища школа, 2000. 223 с.
5. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
6. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
7. Шнипко О.С. Економічна безпека держави і регіону в соціально-криміналістичному контексті. Актуальні проблеми економіки. 2006. № 4. С. 122–128.
8. Ягодка А. Перекося регіональної політики держави. Економіка України. 2004. № 8. С. 28–35.

Додаткова література

1. Ліщук Н.В., Зінчук А.С., Федій О.А. Вплив глобалізації на регіональну економіку: виклики та можливості // Ефективна економіка. 2024. No 5. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.84>.
2. Ліщук Н.В., Катуніна О.С., Семенець В.І. Аналіз застосування штучного інтелекту в цифровому фінансовому середовищі в Україні // Інформаційно-аналітичний журнал «Економіка. Фінанси. Право». 2024. Випуск 8. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.8.17>.
3. Ліщук Н.В., Козак С.В. Аналіз теоретичних аспектів поняття «природокористування» в розрізі державного управління // Економічні студії економічних студій: науково-практичний журнал. Львів. 2019. Вип. 4(26). С. 92-97.
4. Беленький П.Ю., Другов О.О. Теоретико-методологічні засади регіонального розвитку економіки України. Регіональна економіка. 2006. № 4. С. 7–18.
5. Бюджетний менеджмент: Навч. посіб. / В. Федосов, С. Кондратюк, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. проф. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2005. 420 с.
6. Герасимчук З. Комплексна оцінка рівня сталого розвитку регіонів України. Економіка України. 2002. № 2. С. 34–42.
7. Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України / Навч. посіб. К.: Вид-во УАДУ, 2002. 112 с.
8. Жаліло Я. Економічна стратегія як категорія сучасної економічної науки. Економіка України. 2005. № 1. С. 19–27.
9. Жук М.В. Альтернативи регіонального розвитку в Україні в контексті інтеграції у світове господарство. Актуальні проблеми економіки. 2006. № 12. С. 102–109.
10. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Голос України. 1997. №102. 12 червня.
11. Закон України від 18.03.2004 р. №1621 «Про державні цільові програми».
12. Закон України «Про засади державної регіональної політики». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 13. ст.90.
13. Запоточний І.В., Захарченко В.І. Державне регулювання регіональної економіки / Заред. В.І. Захарченка. Харків; Львів; Одеса: ТОВ “Одіссей”, 2003. 447 с.
14. Керецман В. Ю. До проблеми правового регулювання регіонального розвитку в країнах Європи. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/tppd/2008-4/R_2/09zovurr.pdf 15.
15. Клімахіна О. Методика оцінки економічного потенціалу регіону. Економіка України. 2005. № 8. С. 38–42.

16. Крайник О. П. Бюджетне управління соціально-економічними процесами в регіоні. Регіональна економіка. 2011. № 2. С. 16–22.
17. Круш П.В., Кожемяченко О.О. Регіональне управління: Навч. посібник для вузів. К.: ЦУЛ, 2007. – 248 с.
18. Куйбіда В. С., Негода В. А., Толкованов В. В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: зб. нормативно-правов. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіон. розвитку та просторов. планування К. “Крамар”, 2009. 176 с.
19. Менеджмент державної політики: ключові гравці / Міхал Бен-Гера, Саймон Джеймс та ін.; пер. з англ. І. Чуприна, Т. Перепелиця. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2008. 144 с.
20. Мельник С.А. Управління регіональною економікою: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2001. 152 с.
21. Молодожен Ю.Б. Планування розвитку територій: Навч. посібн. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 284 с.
22. Організаційно-економічний механізм розвитку регіону: трансформаційні процеси та їх інституційне забезпечення: Монографія / За наук. ред. А.Ф. Мельник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 607 с.
23. Основи регіонального управління в Україні: підручник / авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К.: НАДУ, 2012. 576 с.
24. Петришина Н.В. Державний сектор в економіці України: теорія та організаційні засади. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 6. С. 103–113.
25. Планування розвитку територій: Конспект лекцій з навчально-методичного комплексу для слухачів спеціальності «Державне управління», частина 1. Молодожен Ю.Б. Одеса, ОРІДУ, 2007. 88 с.
26. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посібник / За ред. Є. П. Качана. К.: Видавничий дім “Юридична книга”, 2005. 704 с.
27. Рубашка С. Державна регіональна політика: проблеми становлення в Україні. Вісник НАДУ при Президентіві України. 2005. № 1. С. 305–312.
28. Семенов В.Ф., Проценко Т.О. Регіональна економіка: Навчальний посібник. К. 2009. 703 с.
29. Симонова О.Г. Актуальні проблеми регіональної економічної безпеки України. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 8. С. 125–132.
30. Симонова О.В. Теоретичні аспекти стратегічного управління комплексним розвитком регіону. Регіональна економіка. 2007. № 1. С. 145–153.
31. Сорокін Л.В. Структурні диспропорції як бар’єри економічного розвитку України. Актуальні проблеми економіки. 2007. № 8. С. 84–91.
32. Суперсон В.І. Моніторинг соціально-економічного стану регіонів України з позицій розвитку її інфраструктури. Статистика України. 2005. № 1. С. 59–62.
33. Суховірський Б.І. Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоekonomіки): Монографія. К.: КНЕУ, 2000. 154 с.
34. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
35. Хамініч С. Проблеми та пріоритети конкурентоспроможності економіки України. Економіст. 2007. № 2. С. 22–24.
36. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 344 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://mof.gov.ua/uk>.
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України: <http://www.me.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби: <https://tax.gov.ua/> .
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Цифрова бібліотека ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука»: <http://dspace2.regi.rovno.ua:8088>.
9. Асоціація агенцій регіонального розвитку. України. URL: <http://www.narda.org.ua>.
10. Асоціація міст України. URL: <http://www.auc.org.ua>.
11. Реформа децентралізації влади в Україні – Децентралізація влади URL: <http://decentralization.gov.ua>
12. Gromada.info. Портал об'єднаних громад України. URL: <https://gromada.info/>